

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՅՈՎԱՆԱՆԷՍ ՊԱՊԻՆՈ

ՀԱՅ ԵՒ ԳԻՆԻ

ՀԱՅՈՒՆԵԼԻՆ

Անձրեւային՝ սառ յունիսէ մը յետոյ
Ամենազօր յուլիսը խոտը կ'այրէ
Որ կը փթթէր ծաղկազուարճ ու շքեղ
Անձրեւուն մէջ վըտիտ՝ նիհար մարգերուն:

Կ'ապաստանի շուքը ժայռի կամ փոսի
Ընծախոտիկը կապոյտ, օճի հարսին,
Հոն վերը՝ ուր կեռասներէն պինտ յետինն
Յետին ոստին վըրայ կարմիր կը խաթծի:

Հատիկը իր շէկութիւնովն հինաւոր
Ճօճենմ' կ'էտովէտ ու չոր մանգաղ կը խնդրէ,
Վաստէն զի ծայրն իր բեկանուտ հասակին
Կը կըրէ մէն մի սըրունք հասկ մը աստօք:

Սիրով անոր կը նայի մայրը գեղջուկ
Կեցած կանգուն տերեւի կարճ շուքին մէջ.
«Ո՛րքան տանջանք մինչեւ որ զայն ջաղացային
Առնէ բերէ իրեն ալիւր զողտ ու գիրգ»:

Վայրագ արփոյն կը վերցընէ կինն աշուին,
Կը նայի ետքն ուրիշներուն քրտնողոյ,
Եւ ամուսնոյն՝ ակօսին մէջ կըզգացած,
Դաշտին վրայ մեծ խաչ մ'հանելով սեւ մատովն:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ ՄԷԿ

Երբ հեղեղած մըն է ճամբան փոսացած
Ձի կը կաթեն շիթեր ամէն տերեւէ,
Ռոմանեայի լերան ետեւը սակայն
Արագ մըրրիկն որոտալով կը փախչի:

Կը լայնցընեն հովերը խորը կապոյտ
Հովտին վըրայ, կը մղեն մէգին նուրբ բաշերն,
Ու թռչունները տարմատարմ կը ճնուեն
Սեպտեմբերեան մեծ ու նորուած երկնքում:

Կը փայլակէ, կը կայծակէ բարձր արփին
Աշխարհի մէջտեղն իբր աստուած մ'յաղթահան.
Կը փայլի մէն շիթի մէջ մէկ աշամանդ,
Պարգեւ մը ճոխ առատածնեւ արգայի:

Հոգի, մոռցիր ամուլ անբեր մոլուքներն
Օգոստոսի դիւական կէս օրերուն.
Օղերն աշնան կը փայլին թբբը զոհար,
Կ'սեւնայ խաղողն որ խազմուզին մէջ եռայ:

Արդ որ հասած են ալ օգերը հանգարտ
Ջարգէ՛ ճիւղերն ու հայհուշներն հայհոյիչ,
Կիզիչ օղէն յետոյ արդ ժամ է ընես,
Աստուածային այգեգործ, քնն այգեկոյթդ:

ԱՋԴԵՅՈՒՊԻՒՆ ՄԱՀՈՒ

Բառերը խուլ բաւական են, բաւ խօսքերն աւ-
[ւազակ-
Ժայռին վըրայ փոշի է, ծարիր՝ ամէն դպրու-
[թիւն
Ուամէն թանաք կը թողու միշտ աւելի աղտեղի
Երկրի պատերն ուր սր հեղ մը կը դպչի իր ձեւ-
[տուին:

Երկրպագիւ ու լըռիւ էին նախկին օրէնքներն
Այն նախնական օրերուն խորհրդաւոր բռնակ-
[չաց,
Դեռ տակաւին չըհասած յանգերուն նենգը վըրայ
Ապակիի տակ դէլու երկիրն աւեր ու թալան:

Ջերդ ծաղիկներ ճնշւած, չոր ու ցամաք ու
[փռոտ
Մեծ-դքսական բոյսերու ստուարթիթոց միջեւ
[զորշ,
Տըղայական ճոխութիւնն իրերու վաղ մարեցաւ
Խրաքանչիւր բառգրքի երեսներուն մէջ իւզոտ:

Դէպ ի ձախ կողմը նոճի մը, դէպ ի աջը՝ սոխակ.
Որեւիցէ չոր, ցամաք գեղեցկութեանց հայթաթիչ
Ճաթած ձայնով մնեւերգներն ու խմբերգներ կը
[նուագէ
Պատճառելու համար սփռի փըտած նեխած մու-
[տայից:

Մրրիկներով կոնքերու մէջ եւ մաշած ջաղերով
Լեւաթանօք խրծուծէ, հերոսներով ալապատր,
Տիեզերքի դէմքին վրայ փակցընցաւ վիպական
Ըսպեղանի մ'հառչող պատգամներու քրտնա-
[թոր:

Բաւ են բառերը մեղի՝ թոյլ, բաւ են խօսքերն
[աղտեղի,
Ամէն քերթող դառնայ թող թափառայած մ'ան-
[մըռունչ:

2016-55

Երբոր ամէն դպրութիւն այլ եւս չիրմի մէջ
 . թաղենք,
 Պիտի 'մբռնենք աշխարհի համը լըռիկ ու
 խնայիկ:

Մ Ի Ա Յ Ն

Չարին յաղթող ո՛վ ամառներ մենաւոր
 Երբոր մարմնովս հովտը բլրան վրայ փռուած
 Կ'ուկնդրէի, փըշումներուն մէջ հովին,
 Դաշնակաւոր երկրին լուսթիւնը հնչուն:

Արդ ես ինքզինքս հեռու կը զգամ ամէնքէն,
 Առանց կրթի՝ առանց մարդու չըփումի,
 Եւ իմ քանդուած տարիներուս ակընդէտ՝
 Կը հետեւիմ՝ հըլու՝ մահուան մեռելոց:

Բոլոր սէրերը վերջ զըտած վերջապէս
 Տուցակը՝ ցանկն են ջարդուած սրտերու,
 Կարճ մուրցքներ, խղճի խայթեր ջնջուած,
 Ընդվըզուած մեքենական վերացմանց:

Վերյիշութիւն կը թըլի ինձ ապագան
 Գէշ նըկարուած հետքերու վրայ արիւնուշտ,
 Ձեռք վիրաւոր մ'որ կը քալէ դանդաշուն
 Մըթընշաղին ըստուերներու մէջ նենգժոտ:

Աշխարհ մը մեղկ ու թուլամորթ ամպերու
 Հագին թշուած մրրիկներէ ծոյլ եւ հեղզ
 Բըլուրներու զագաթին վրայ կը նաւէ
 Հանգունատիպ մեռած երկրի մը գաղթող:

Խանդաղակաթ տենչ խոստացուած երկնքին
 Ուր ի զօրու չէ արգելում հինաւուրց:
 Լոկ աշաղուչ մը պարզեւուած ըլլար ինձ
 Որ փախչէի զերդ աղանդին տանիքէս:

Ե Ր Ջ Ա Ն Կ Ո Ւ Թ Ի Խ Ն Ա Ն Գ Ա Ր Բ Ա Ն Ե Ն Լ Ի

Խոր գիւերին մէջ օգոստեան,
 Սոսկումին տակ գահարագարդ,
 Ելած դուրս իմ քնակարանէս՝
 Ծունըր դըրած՝ ճանչցայ զԱստուած:

Խեհի՝ փուշի մէջ ծնրագիր,
 Խաչաբարձիկ ժայռին մօտիկ,
 Մութին մէջ իր աշուն տեսայ
 Եւ իր ձայնիկն ինձ խօսեցաւ:

• Տիեզերքին մէջ լուռուսուռ
 Արթուն՝ ներկայ լոկ զոյգ հոգի.
 Անբան մ'ոչինչ գետնաթաւ
 Երեսին տակ Հօր Տիրական:

Խիտ զարկերէ տրոփուն սրտով
 Թողած ինքզինքս հըլու հնազանդ
 Ծունկերս ջարդող ժայռին վըրայ
 Ճանչցայ հուկ իմ ողբնութիւնս:

Կը զգայի մէջըս փըլուզումն
 Հըպարտութեանս, ու ջինջ վըհում
 Տեսայ - կամ ինձ թուեցաւ - զոյգ ձեռք
 Քակուեցան սեւ կոճէն խաչիս:

Կ Ա Պ Ո Յ Տ

Կապոյտ երկինքն ամպերու մէջ ըսպիտակ,
 Կապուտակ ծուխն ունտաներու վրայ տամուկ,
 Կապուտակ փոսը խիճերու մէջ ճնրմակ,
 Կապոյտ աշքերը դժգունած դէմքիդ վրայ

Բայց թէ երբեք ջրին մէջ պատկերըս դիտեմ,
 Պատկերը հէզ ու վայրենի իմ դէմքիս,
 Երազընթաց գունտը պղտոր կը դառնայ,
 Հայելացնէր կարծես օդի մը մէջ թուխ
 Խաւարչուտ դէմքը փորկիսի մ'հինաւուրց:

Ողթելի տէր ամէնուն համար, Սէր,
 Է՛ր գիտ սահուն առաւօտուն կը գտնես
 Ժանտ՝ ոխերիմ ակաւակիտ քողին վրայ:

Ծերուկ հոգին զոր կարծեցի բժշկելի
 Կը դառնայ դեռ, անթաղելի ուրուական,
 Ինչպէս սեւ իժը քարերու կոյտերէն
 Անձրեւներէն վերջ կ'իլլէ եղկ արեւուն:

Թրգմ. Հ. Ա. ՂԱԳԻՆԵԱՆ